

ԱՊՆ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՄԻՋԿՐՈՆԱԿԱՆ ԽԱՂԱՂԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՉԱԿԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՆԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

(2-4 մարտի 2004 թ.)

Մարտի 2-ի առավոտյան Ռուսաստանի Դաշնության մայրաքաղաքում, Մոսկվայի և Համայն Ռուսիո Պարբիարբ Ալեքսի Բ-ի նախագահությամբ, աշխարանքներն սկսեց ԱՊՆ երկրների երկրորդ միջկրոնական խաղաղարարական ներկայացուցչական ժողովը, որին մասնակցում էին համագործակցության երկրներից ավելի քան 300 կրոնական՝ քրիստոնյա, հրեա, մահմեդական և բուդդայական հոգևոր առաջնորդներ ու պետական այրեր:

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի նախագահությամբ Մայր Աթոռի պարավիրականության կազմում էին Արցախի թեմի առաջնորդ Ս. Պարզև արքեպս. Մարտիրոսյանը, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Միջեկեղեցական հարաբերությունների բաժնի պատասխանատու Ս. Եզնիկ եպս. Պետրոսյանը, Արարապյան Հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Ս. Նավասարդ եպս. Կճոյանը, Նոր Նախիջևանի և Ռուսաստանի հայոց թեմի առաջնորդ Ս. Եզրաս եպս. Ներսիսյանը, Մայր Աթոռի Տեղեկարարական համակարգի տնօրեն Ս. Վահրամ քին. Մելիքյանը, ՏՏ Սահմանադրական դարարանի և Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի անդամ փիար Ռաֆայել Պապայանը, ՏՏ արարաքին գործոց նախարարի օգնական փիար Կարեն Նազարյանը և ԱԺ պարզամավոր փիար Լևոն Մկրրւյցյանը:

Միջկրոնական խաղաղարարական ժողովի սկզբում բացման և ողջույնի խոսք ասաց Մոսկվայի և Համայն Ռուսիայի Ալեքսի Բ Պարբիարբը:

ՄՈՍԿՎԱՅԻ ԵՎ ՆԱՄԱՅՆ ՌՈՒՄԻԱՅԻ ՊԱՏՐԻԱՐԲ ԱԼԵՔՍԻ Բ-Ի ԽՈՍՔԸ

Մեծարգո բարձրաստիճան ներկայացուցիչներ ԱՊՆ երկրների իշխանությունների, Չերդ Սրբություններ, ԱՊՆ երկրների կրոնական կազմակերպությունների մեծարգո նախագահներ և ներկայացուցիչներ, հարգելի մասնակիցներ,

Ողջունում եմ ձեզ Մոսկովյան օրհնյալ հողում, որ երկրորդ անգամ է ընդունում ԱՊՆ երկրների ախանդական կրոնական առաջնորդների այս բարձր հավաքի մասնակիցներին:

Առաջին միջկրոնական խաղաղարարական ժողովը, որ տեղի է ունեցել այս տեղ 2000 թ. նոյեմբերին, ակնհայտորեն ցույց տվեց, որ այն բարեկամական փոխհարաբերությունները, որ մարտնչող անաստվածության տարիներին ձևավորվել էին կրոնական առաջնորդների միջև, փորձության ենթարկվեցին ԽՍՀՄ-ի անկումով, ժողովուրդների միջև՝ եղբայրասպան հակամարտություններով, հա-

ստրակության անող բարոյական անկումով: Միջկրոնական կապերի ավան-
դությանը ոչ միայն պահպանվել են, այլև բազմապատկվել՝ հարստանալով երկ-
խոսության և համագործակցության նոր ձևերով: ԱՊՏ շար երկրներում առաջա-
դար կրոնական համայնքների միջև փոխըմբռնման մակարդակը մոտ է իդեա-
լականին: Պեղական և փարամաշրջանային մակարդակներում սրեղծվել են
մշտապես գործող միջկրոնական կառույցներ, որոնցից ամենահամարձակազր
դարձել է Ռուսաստանի միջկրոնական խորհուրդը:

Անշուշտ, մերալիստություն կար, որ միջկրոնական երկխոսության զարգացումը կարող էր հանգեցնել կրոնական սիևկրեդիզմի և դավանաբանության վերանայման, հոգևոր ավանդույթների միջև եղած սահմանների ջնջման: Բայց ժամանակը ցույց տվեց, որ կրոնների համագործակցության խելամիտ համակարգը պահպանում և ընդգծում է նրանցից յուրաքանչյուրի եզակիությունն ու յուրօրինակությունը: Դեռ ավելին, մեր կողմից ընդունված միջկրոնական երկխոսության ձևը լուրջ արգելք հանդիսացավ որոշ համաշխարհային գերկրոնների արեղծմանն ուղղված մեքենայությունների համար:

Անցած տարիների ընթացքում ավանդական կրոնների առաջնորդները միասին արձագանքեցին շատ հրապարակապաշտարարների և հիմնախնդիրների՝ իրենց հետևորդներին խաղաղության և համերաշխության կոչ անելով։ Նրանց համաձայնեցված խաղաղարարական դիրքորոշումը, որն ուղղափառ քրիստոնյաների, մուսուլմանների, հրեաների և բուդդայականների բազմադարյա բարեկամության արդյունքն էր, օգնեց խուսափելու շատ վեճերից, թույլ չտվեց, որ ազգամիջյան կոնֆլիկտները վերաճեն միջկրոնականի, սահմանափակեց քայքայիչ կեղծ-կրոնական ուղղությունների տարածումը։ Այժմ մենք միասին աջակցում ենք կրոնների, պետության և հասարակության միջև հարաբերությունների լավագույն համակարգի որոնմանը, նպաստում ենք մեր ժողովուրդների բարոյական վերածննդին, դիմակայում նոր ժամանակների մարտահրավերներին։ «Լավ ծառը չի կարող վարս պտուղ տալ, ոչ էլ վարս ծառը՝ լավ պտուղ տալ» (Մտք. Է 18), - ասում է Դսուս Փրկիչը։ Տեսնելով միջկրոնական երկխոսության նշանակալի օգտակարությունը՝ մենք իրավունք ունենք այն համարելու լավ ծառ՝ բարի պտուղներով։

Երբեմն ԱՊՏ երկրներին մեղադրում են ոչ բավարար ազարտության և ժողովրդդավարության մեջ, փորձում են սովորեցնել նրանց, թե ինչպես ձևավորել հարաբերություններ կրոնների և դավանանքների միջև՝ կարծես մոռանալով, որ աշխարհի հենց մեր տարածաշրջանում է, որ կրոնական պարերազմներ չեն եղել, այլ ընդհակառակը, ձեռք է բերվել կրոնների և մշակույթների ներդաշնակ համագործակցության եզակի փորձառություն: Աշխարհում որևէ այլ տեղ հոգևոր ատաշնորդների կողմից իրագործվող միջկրոնական համագործակցությունն այդքան ուշադրության չի արժանանում և աջակցություն չի ստանում աշխարհիկ իշխանությունների և զանգվածային լրատվամիջոցների կողմից: Այժմ մենք ակա-նարեսն ենք դառնում այն փաստի, թե երկխոսության շնորհիվ կրոնական բազ-

մագանությունն ինչպես է դառնում կարևոր գործոն ոչ թե բաժանման, այլ պետությունների մերձեցման համար: Վկայում են, որ այդ եզակի փորձառությունը պետք է կիրառվի մնացյալ աշխարհում, եթե այն ցանկանում է խուսափել գլոբալ հակամարտությունից:

Վստահ են, որ մեր համարեղ ջանքերը կգարգանան և կծառայեն մարդկանց բարօրությանը: Կցանկանալի ֆորումի բոլոր մասնակիցներին մաղթել արդյունավետ աշխատանք և հաջողություն բոլոր բարի գործերում:

ՌՈՒՄԱՍՏԱՆԻ ԴԱՇՆՈՒԹՅՈՒՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ՎԱՄԴԻՄԻՐ ՊՈՒՏԻՆԻ ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔԸ՝ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻՆ

Ողջունում են երկրորդ միջկրոնական խաղաղարարական համաժողովի մասնակիցներին:

Այսօր, երբ միջազգային հանրությունը բախվում է ծայրահեղականության դրսևորումների և իրենց անարդար նպատակներին հասնելու համար կրոնն օգտագործելու փորձերի հեղ, հարկապես կարևոր է հեղինակավոր կրոնական գործիչների ձայնը՝ ի պաշտպանություն խաղաղության և մարդկային կյանքի:

Մեծ հարգանքի են արժանի ԱՊՀ երկրների կրոնական կազմակերպությունների ջանքերը՝ պահպանել և բազմապատկել փառքեր ազգությունների և դավանանքների պարկանող մարդկանց բարիդրացիական հարաբերությունների սպանողությունները:

Հուսով են, որ Ձեր համարեղ ջանքերն այսուհետև ևս կծառայեն հասարակական համերաշխության, ժողովուրդների միջև համագործակցության զարգացման ամրապնդմանը: Համաժողովին մաղթում են արդյունավետ աշխատանք, իսկ մասնակիցներին՝ ամենայն բարիք:

Առաջին լիազումար նիստի ընթացքում խոսք ասաց և Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Հայրապետը:

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԽՈՍՔԸ ԱՊՀ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՀՈԳԵՎՈՐ ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐԻ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻՆ

Ձերդ Սրբություն, Սիրեցյալ եղբայր ի Զրիստոս Ալեքսի Բ Պատրիարք Մուկվլայի և Համայն Ռուսիայի,

Մեծարգո Նախագահ Ռուսաստանի Դաշնության Պրն Պուրին,

Բարձրաշնորհ Առաջնորդներ, կրոնական և հասարակական կազմակերպությունների բարձրապարիվ ներկայացուցիչներ, Համագործակցության երկրների պարտաբան պետական այրեր:

Որպես առաջին սպասավորը Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու, հանուն հայ հավատացյալ ժողովրդի ողջունում ենք միջկրոնական համաժողովի բոլոր մասնակիցներին:

Գոհությամբ ենք մատուցում Բարձրյալին, Ուլ Տերն է երկրի ու երկնի, որ համախմբել է մեզ այսօր, որպեսզի ալիելի խորը զգանք և գիրեհանք Իր կամքը և մեր պարասխանարվությունը մեծ վերափոխումների ու տեղաշարժերի այս ժամանակաշրջանում, որը փորձությունների հեղու միասին նոր սպասումներ ու հույսեր է բերել մեր ժողովուրդներին:

Աշխարհի ընդարձակ մի մասն են ներկայացնում ԱՊՏ երկրները՝ բազմազգ բնակչությամբ, ազգային կայուն ալիանդությունով և կրոնական կյանքի յուրահարկություններով, ինչպես նաև՝ համատեղ պարամոնթյան ընդարձակ էջերով, տնտեսական ու մշակութային կապերով և, մասնավորապես, վերջին տարիներին նույնպես բոլորի համար ընդհանուր դարձած ձեռքբերումներով ու մարտահրավերներով:

Այսօր կրոնական կյանքի ազատությունն ունենք, վերաբերություն է ապրում հավատը մարդկանց սրտերում: Պետական այրերը, ի գլուխ մեր նախագահների, աղոթքի են կանգնում մեզ հեղ Տաճարներում: Մակայն անհանգստությունից փառաբոված չեն մեր հոգիները, քանզի վրանգված ենք տեսնում հոգևոր հավիտենական ու համամարդկային այն արժեքները, որոնք համդիսանում են այն միակ հիմքը, որի վրա միայն կարող են բարձրանալ ու ամուր լինել հասարակական ներքին կյանքի, ինչպես և ազգերի ու պետությունների նոր հարաբերությունները: Մենք ականաարեն ենք բարքերի անկման, հասարակության բնեռացման, ամբողջարհրական աղանդների քայքայիչ գործունեության, ականաարեն ենք արարների տարածման, բռնարարքների ու ահաբեկչության:

Վերհիշելով վերջին տարիների ահաբեկչական գործողություններն իրենց ողբերգական հետևանքներով, մեզանից յուրաքանչյուրը կարող է հաստատել, որ դա չէ ձգտումն ու երազը մեր ժողովուրդների, ովքեր ցանկանում են ապրել ապահովության մեջ և ոչ՝ վախի ու սարսափի, ցանկանում են երջանիկ տեսնել իրենց ընտանիքները, բարգավաճող իրենց հայրենիքը, ցանկանում են հավատով ու վստահությամբ նայել զալիքին: Այսօր մենք հավաքվել ենք մեր ժողովուրդների ու պետությունների կյանքում առավել ամրապնդելու խաղաղության, բարեկամության ու համագործակցության ճանապարհները, որոնք հաճելի են Աստծուն, որպեսզի մեկ անգամ ևս հավատարենք, որ մեր զենքերը ոչ թե թեղաւնթներն ու հրթիռներն են, այլ՝ Բարձրյալի շնորհներն ու օրհնությունը: Նույնն է մեր Արարիչը, նույն երկինքն է ամենքիս վերևում, թեպետ միշտ չէ, որ մեր աղոթքն ենք ուղղում առ Աստված մերձավորի բարիքի համար:

Մեզանից յուրաքանչյուրը ցանկանում է հարթված տեսնել իր մարտագոյությունները, լուծված իր դժվարությունները: Մակայն արդի դարի փոխադակարկված իրականության մեջ դրանք՝ որքան էլ առանձնակի և յուրահատուկ, այնքան էլ հարաբերված են նաև, և նրանց կարգավորման բոլոր խնդիրները պետք է առաջ

նորոշվեն միայն խաղաղ ուղիներով, օրինականության, արդարության և իրավունքի հարգումով: Վերսվի, կարևոր դերակատարություն է վերապահված մեզ՝ կրոնական առաջնորդներին և ապաստվորներին, որ կոչված ենք հոգևոր արժեքների սերմնացանը լինելու մեր ժողովուրդների կյանքում, որպեսզի մեր հարաբերություններում արդյունավորվեն բարի կամեցողությունն ու փոխվարսահունքները: Չեն կարող սևեղարձ մոռացության մարմնիկ դարավոր բարեկամության ավանդներն ու փորձառությունը, եթե մենք ունենանք իրական ձգտումը բարեկամության: Լայն բացներ մեր հոգու սահմանները և երբ աղոթենք, հիշենք նաև մեր դրացուն՝ լիովին գիրակցելով, որ նա նույնպես իրավունք ունի ազար, ապահով և բարգավաճ կյանքի:

Մենք ողջունում ենք սրեղծումը ԱՊՆ երկրների Միջկրոնական խորհրդի և նրա կարևոր խաղաղարարական առաքելությունը, որը գործնական մի քայլ է մեր համագործակցությունում: Այս կառույցի աշխատանքների շրջանակում հարկապես մենք՝ կրոնական գործիչներս, պետք է ջանադրաբար քննենք ժամանակակից ինտեգրացիոն գործընթացների բոլոր դրականն ու բացասականը, որպեսզի աջակցենք նրանում եղած այն ամենին, ինչը հաճո է Աստծուն, և ընդդիմանանք այն ամենին, ինչը ընդդիմ է Աստծուն, այլապես հնարավոր է, որ առանձնաբար մենք չկարողանանք այս խնդիրները լուծել: Մտղթում ենք, որ Տերը գորացնի բոլորին՝ միասնական ջանքեր բերելու հասարակական մեր կյանքի կարգավորումներին և մեր ժողովուրդների բարի հարաբերություններին: Թող այս համախմբումը սկիզբ դառնա մեր արդյունավետ գործակցության և կարևոր հանգրվան՝ մշակույթների ու կրոնների երկխոսության ճանապարհին: Եվ այս ամենում թող մեզ առաջնորդող զաղափար լինի Տիրոջ Առաքյալի պարգամը. «Եղբայրությունը թող հասարար մնա ձեր մեջ: Մի մոռացք նաև օրարասիրությունը (Եբր. ԺԳ 1-2): Ուր որ սերն է, այնտեղ է Աստված իր օրհնությամբ և շնորհներով:

Բարձրալից հաջողություններ ենք հայցում զազաթևածողովի աշխատանքներին և արևշար կյանքի լավագույն բարեմաղթանքներով Մեր շնորհակալությունն ենք հայրնում Ալեքսի Բ Մրբազան Պարրիարքին, Ով նախաձեռնեց և հսկայական ջանքեր ներդրեց այս համախմբումը կազմակերպելու համար: Մեր շնորհակալությունն ենք բերում նաև Ռուսաստանի Դաշնության իշխանություններին՝ հանձին Նախագահ Վլադիմիր Պուրինի, Ում միջկրոնական գործակցության անկեղծ ցանկությունը մեզ քաջ հայրնի է, ինչպես նաև նախաձեռնախնդրությունը փարածաշրջանում կայունության պահպանման և ԱՊՆ երկրների համերաշխ համագործակցության:

Պահպանիչ և հույս հավարացելոց Բարձրալից Աստված, պահյա, պահպանյա և օրհնյա աշխարհը համայն, գորացրու փոխհասկացողության և համագործակցության ոգին ժողովուրդների և առաջնորդի ամենեթին դեպի բարին և խաղաղություն:

Առաջին նիստի ընթացքում Ռուսաստանի Դաշնությունում ՎՎ արվարկարգ և լիազոր դեսպան Արմեն Սմբարյանի կողմից ընթերցվեց նաև ՎՎ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի համաժողովի մասնակիցներին ուղղված ուղերձը:

ՎԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎՆԼՐԱԴԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՎ ԲՈՒԲԵՐՏ ԲՈՉԱՐՅԱՆԻ ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔԸ՝ ՈՒՂՂՎԱԾ ՎԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻՆ

Անկեղծորեն ողջունում եմ երկրորդ միջկրոնական խաղաղարարական համաժողովի մասնակիցներին՝ ի դեմս առաջարար հոգևոր առաջնորդների, ինչպես նաև ԱՊՎ երկրների նշանավոր պետական և հասարակական գործիչների:

Մեծ նշանակություն ենք տալիս տարբեր դավանանքների համագործակցությանը՝ հասարակության մեջ ավանդական հոգևոր արժեքների հասարարման, համերաշխության և կայունության ձեռքբերման, խաղաղության ստրասպեկտի գործում:

Հարկապես կցանկանայի նշել Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու, անձամբ Նորին Սրբություն Ալեքսի Բ-ի կառուցողական ներդրումը ԱՊՎ ամբողջ տարածաշրջանում միջկրոնական և ազգամիջյան համագործակցության գործում:

Երկրորդ միջկրոնական խաղաղարարական համաժողովին և նրա մասնակիցներին մաղթում եմ արդյունավետ աշխատանք:

Մարտի 2-ին համաժողովի շրջանակներում քննարկվեց նաև Ռուսաստանի, Վրաստանի, Հայաստանի և Ադրբեջանի հոգևոր առաջնորդների՝ Մոսկվայի և Համայն Ռուսիո Պապրիարք Ալեքսի Բ-ի, Համայն Վրաստանի Կաթողիկոս-Պապրիարք Իլիա Բ-ի, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի և Անդրկովկասի մուսուլմանների հոգևոր առաջնորդ շեյխ-ուլ-իսլամ Ալլահշուբյուր Փաշա-գադեի քառակողմ հանդիպումը:

Համաժողովի շրջանակներում քննարկվեցին բնարկվումներ հետևյալ թեմաներով. «ԱՊՎ տարածաշրջանում պետական-կրոնական հարաբերությունների արդի վիճակը», «Ավանդական կրոնների ջանքերի կոորդինացումը ընդհանուր մարտահրավերներին պատասխանելու համար», «Կրոնական կազմակերպությունների հասարակական ծառայությունը», «Կրոնական դաստիարակության պրոբլեմները», «Շրջանային մակարդակում միջկրոնական համագործակցության փորձառության տարածում», «Կրոնը և զանգվածային լրատվամիջոցները», «Կրոնական կազմակերպությունների խաղաղարարական ջանքերը»:

Ժողովի գլխավոր նպատակն էր ԱՊՎ երկրների ավանդական կրոնական կազմակերպությունների համատեղ գործունեության կոորդինացումը ազգամիջյան և միջկրոնական խաղաղության ամրապնդման, հասարակության մեջ ավանդական հոգևոր արժեքների հասարարման, հասարակության մեջ համերաշխության և կայունության ձեռքբերման, հոգևոր առաջնորդների միջև երկխոսության զարգացման և տարբեր հիմնախնդիրների հաղթահարման գործում, որոնք ժամանակակից աշխարհը առաջադրում է հավաքագրվելու:

Երկրորդ միջկրոնական խաղաղարարական համաժողովի որոշմամբ սրելովեց ԱՊՆ երկրների Միջկրոնական Խորհուրդ:

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՊՆ ՄԻՋԿՐՈՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՍՏԵՂԾՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Մենք՝ ԱՊՆ երկրների հոգևոր առաջնորդներու, վկայում ենք այն մասին, որ լիովին պահպանել և բազմապատկել ենք միջկրոնական համագործակցության բազմադարյա ավանդույթները: Ներկայումս մեր փոխընդունման մակարդակը մեզ թույլ է տալիս դուրս գալ պարբերաբար գումարվող միջկրոնական կոնֆերանսների շրջանակից և բարձրանալ համարեղ գործունեության ավելի բարձր աստիճանի:

Մշտապես գործող միջկրոնական կառույցների աշխատանքի հաջող փորձառությունը ցույց է տալիս, որ հենց իրենց օգնությամբ կրոնների միջև փոխհարաբերությունները դառնում են առավել արդյունավետ: Կարծում ենք, որ այժմ եկել է ժամանակը միավորելու Համագործակցության երկրների առաջարար հոգևոր առաջնորդների ջանքերը ԱՊՆ Միջկրոնական Խորհրդի շրջանակներում, որն իր առջև դնում է հետևյալ նպատակները.

ԱՊՆ երկրների ավանդական կրոնական կազմակերպությունների համարեղ գործունեության համակարգումն ազգամիջյան և միջկրոնական խաղաղության ամրապնդման, հասարակության մեջ համերաշխության և կայունության ձևերի մասին, հոգևոր առաջնորդների միջև երկխոսության զարգացման, ընդհանուր մարտահրավերների դեմ պայքարում ջանքերի միավորման, հասարակության մեջ ավանդական հոգևոր արժեքների հաստատման գործում:

ԱՊՆ անդամ երկրների աջակցությունն այդ համագործակցությանը՝ հոգևոր առաջնորդների և կրոնական համայնքների միջև հարաբերությունների ամրապնդման ճանապարհով:

Փորձի բազմակողմ և պարբերական փոխանակում պետական-կրոնական հարաբերությունների, խաղաղարարության, հասարակական ծառայության և այլ կարևոր հարցերի բնագավառում:

Հուսով ենք, որ ԱՊՆ Միջկրոնական Խորհրդի ջանքերը կծառայեն մեր պետությունների և ժողովուրդների, տարբեր կրոնների հետևող մեր բոլոր հայրենակիցների, հավատացյալ և ոչ հավատացյալ մարդկանց բարօրությանը:

Խորհրդի մեջ ընդգրկված են 23 կրոնական առաջնորդներ, որոնք ներկայացնում են Համագործակցության բոլոր երկրներն ու առաջարար կրոնական ուղղությունները: Խորհրդի հիմնադիրները հանդիսանում են հետևյալ կրոնական հաստատությունները.

Հայ Առաքելական Եկեղեցի

Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցի

Վրաց Ուղղափառ Եկեղեցի

Ռուսաստանի ավանդական բուդդայական սանգիսա
 Ղազախստանի Հանրապետության մուսուլմանների հոգևոր վարչություն
 Ղրղզստանի Հանրապետության մուսուլմանների հոգևոր վարչություն
 Տաջիկստանի Հանրապետության մուսուլմանների հոգևոր վարչություն
 Ուզբեկստանի Հանրապետության մուսուլմանների հոգևոր վարչություն
 Ռուսաստանում հրեական կրոնական կազմակերպությունների կոնգրես
 Նյուսիսային Կովկասի մուսուլմանների կոորդինացիոն կենտրոն
 Ռուսաստանի մուսուլմանների խորհուրդ
 Կովկասի մուսուլմանների խորհուրդ
 ԱՊՀ հրեական համայնքների ֆեդերացիա
 Ռուսաստանի մուսուլմանների կենտրոնական հոգևոր խորհուրդ

Խորհրդի գործերը կոորդինացնում և շահերը ներկայացնում են չորս համանախագահները, որոնք ներկայացնում են Համագործակցության երկրների չորս առաջադար կրոնական ուղղությունները՝ քրիստոնեություն, իսլամ, հուդայականություն և բուդդայականություն: Ամեն փարի համանախագահները պետք է փոխվեն՝ համաձայն յուրաքանչյուր կրոնական ուղղության ներկայացուցիչների կողմից մշակված սխեմայի:

Խորհրդի նախագահության նիստերը միջկրոնական խաղաղարարական համաժողովի շրջանակում գումարվում են երեք փարին մեկ անգամ: Նիստերի միջև ընկած ժամանակահատվածում Խորհրդի գործունեությունը պետք է իրականացնի Գործադիր կոմիտեն, որի մեջ ընդգրկված են Խորհրդի հիմնադիրները: Խորհրդի Գործադիր կոմիտեն պետք է հավաքվի փարին ոչ պակաս մեկ անգամ: Գործադիր կոմիտեի նիստերը վարում է նրա նախագահը, որն ընտրվում է երեք փարով:

Համաձայն ԱՊՀ Միջկրոնական Խորհրդի որոշման՝ միջկրոնական համաժողովները պետք է գումարվեն երեք փարին մեկ անգամ: Երրորդ միջկրոնական համաժողովը փնդի կունենա Բաքվում:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԻՋԿՐՈՆԱԿԱՆ ԽԱՂԱՂԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ՀԱՆՐԱԳՈՒՄԱՐԱՅԻՆ ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹԸ

Երկրորդ անգամն է, որ ԱՊՀ երկրների առաջադար հոգևոր առաջնորդները բարձր մակարդակի հանդիպում են ունենում: Առաջին միջկրոնական խաղաղարարական համաժողովից հետո անցած չորս փարիների ընթացքում շարք դրամարիկ իրադարձություններ են փնդի ունեցել, որոնք ալանդական կրոնների հեղինակների խաղաղ համակցությունը լուրջ փորձությունների են ենթարկել: Աշխարհը կանգնեց գլոբալ հակամարտության իրական սպառնալիքի առջև, որի պարմառ են հանդիսանում փնդեսական, քաղաքական և հասարակական շարժառիթները, որոնք սրում են կրոնական և մշակութային տարբերությունները: Այս իրադրության մեջ քաղաքակրթությունների բախումը կանխող կարևոր գործոն է դառնում առաջադար կրոնական ուղղությունների հոգևոր առաջնորդների ընդ-

հանուր խաղաղարարական դիրքորոշումը, որը մշակվել է կրոնների միջև ծավալվող երկխոսության շնորհիվ:

Մեր տարածաշրջանում կրոնական պատերազմներ չեն եղել, այլ ընդհակառակը, ձեռք է բերվել կրոնների և մշակույթների ներդաշնակ համագործակցության եզակի փորձառություն: ԱՊՆ շարք երկրներում միջկրոնական հարաբերությունները համարյա կարադյալ են, որոնք հաստատվում են առաջարար հոգևոր առաջնորդների՝ արդի իրադարձությունների վերաբերյալ համաձայնեցված արձագանքով, բազմաթիվ և կանոնավոր կերպով իրականացվող համարկող միջոցառումներով, մշտապես գործող միջկրոնական կառույցների սրբեցմամբ:

Ուրախալի է տեսնել, որ վերջին տարիների ընթացքում րեդի են ունեցել շարք դրական րեդաշարժեր պերական-կրոնական հարաբերություններում, և տարական գոյարման խնդիրն այլևս ծառացած չէ մեր կրոնական կազմակերպությունների առջև: Բայց մարտնչող անասրվածությանը փոխարինելու եկան երբ մարտահրավերներ՝ արմարական աշխարհականացում, ագրեսիվ հոգևորություն, ազգամիջյան թշնամանք, ահաբեկչություն:

Համաժողովն անհանգստացած է, որ որոշ զանգվածային լրարվամիջոցներում թշնամանք է բորբոքվել ալանդական կրոնների և երանց հերևորդների նկարմամբ:

Վկայում ենք, որ իրական հավարացյալները երբեք ահաբեկչության ճանապարհը չեն բռնի: Համոզված ենք, որ երանք, ովքեր գիրակցաբար ահաբեկիչներ են դարձել, շեղվել են իրենց հավարքից: Ցավով նշում ենք, որ երանց՝ անմիր գաղափարներով մթազնված գիրակցությունը փակ է ողջախոհության փաստարկների համար, իսկ միակ լեզուն, որ երանք հասկանում են, ուժի լեզուն է: Մվանդական կրոնական կազմակերպությունները բոլոր ջանքերն ի գործ են դնում՝ կանխելու համար ահաբեկչության աճը և ահաբեկիչների կողմից կրոնական խորհրդրդանշանների հրեշավոր կիրառումը: Միաժամանակ մենք օգնություն և աջակցություն ենք առաջարկում մեր երկրների կառավարություններին այդ չարիքի դեմ պայքարի գործում:

Կրոններն ունեն նշանակալի խաղաղարարական ներուժ, հարկապես ազգամիջյան հարաբերությունների բնագավառում: Այդ իսկ պարճառով, այնրեդ, որրեդ լարվածություն կամ բացահայր հակամարտություն կա, նման հակամարտությունների մեջ ներքաշված ազգերի համար ալանդական համարվող կամ մեծամասնությունը կազմող կրոնների ներկայացուցիչներին կոչ է արվում ծավալել վճռական և անհերաձգելի համարեդ խաղաղարարական գործունեություն: Այնրեդ, որրեդ արյունահեղություն կամ ուժի գործադրման ուղղակի սպառնալիք կա, առկա հիմնահարցերի շուրափույթ խաղաղ և արդարացի լուծմանն ուղղված մեր համագործակցությունն առավել եռանդուն պերք է լինի:

Մարդկային սրբերի տարեց-տարի աճող դաժանությունը բարոյական ճգնաժամի, մարդկանց կողմից Ասրծու հաստատած բարոյական չարիանիչների մոռացության հերևանք է: Նոր դարաշրջանի գաղթակցություններն ու արարները,

որոնք եռանդուն կերպով քարոզվում են որպես մարդկային կյանքի որոշ նոր-
մեր, կործանարար ազդեցություն են ունենում մարդկանց հոգիների վրա՝ վերա-
ծելով նրանց ապրանքների և ծառայությունների անմիջապես սպառողների:

Առաջարար մշակույթների և հոգևոր ավանդույթների փոփոխարարություն-
ները քարդանում են դրանց միավորման փորձերով, ժողովուրդներին կյանքի
միանման ապրելակերպ, հասարակական կառուցվածքի մի տեսակ, քաղաքա-
կրթության մեկ մոդել պարտադրելով: Այս ամենն առաջացնում է կոնֆլիկտներ,
պարարտ հող հանդիսանում ծայրահեղական տրամադրությունների համար:
Հարահ եւր, որ միայն ժամանակակից քաղաքակրթության բազմաձև կենսակեր-
պի իրավունքն ընդունելով է, որ հնարավոր կլինի խուսափել ճակարագրական
բախումներից:

ԱՊՏ բոլոր երկրներն այժմ կրոնական վերածննդի գործընթաց են ապրում:
Այդ երկրների քաղաքացիների մեծ մասն իրենց հավատացյալ են համարում:
Կրոնը վերագրվում է հասարակության մեջ իրեն վերապահված տեղը՝ գործունե
կերպով ներառվելով նրա կենսագործունեության տարբեր բնագավառներում:
Կրոնական համայնքների և պետության միջև զարգանում է համագործակցու-
թյունը հասարակական աշխարհային, երիտասարդության դաստիարակության,
ավանդական մշակույթի պահպանման և զարգացման բնագավառում, հասարա-
կական բարոյականության հանդեպ մրահոգության հարցերում:

Նամաժողովի մասնակիցները վարահ են, որ կրոնը պետք է և կարող է միավո-
րող և հաշտեցնող դեր ունենալ ԱՊՏ տարածաշրջանում, աջակցել մեր երկրների
և ժողովուրդների համագործակցությանն ու հաղորդակցությանը: Նավարում
ենք, որ մեր համարեղ ջանքերը կօգնեն հաղթահարելու ազգամիջյան թշնա-
մանքը, մեր համաքաղաքացիներից հեռացնելու ահաբեկչության, ծայրահեղակա-
նության, ազատության և անկախության կորստի սպառնալիքները:

Կոչ ենք անում քրիստոնյաներին, մուսուլմաններին, հրեաներին, բուդդայա-
կաններին, բոլոր մարդկանց՝ պահպանել խաղաղություն և համերաշխություն,
համարեղ աշխարհ մեր երկրների բարօրության համար:

ԳԱՅԱՆԵ ԱԼԵԶԱՆՅԱՆ

Միջեկեղեցական հարաբերությունների բաժին